

Сардак С.Е. Роль космоекономіки у спрямуванні світогосподарського розвитку суспільства / С. Е. Сардак // Сучасні проблеми міжнародної економіки. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (Дніпропетровськ, 11 травня 2011 р.) – Дніпропетровськ : ДВНЗ “Придніпровська державна академія будівництва та архітектури”. – 124 с. – С. 29 – 32.

РОЛЬ КОСМОЕКОНОМІКИ У СПРЯМУВАННІ СВІТОГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

К.е.н., доц. С. Е. Сардак

Світогосподарський розвиток суспільства формується під впливом глобальних загроз, викликів, проблем і тенденції. І визначальні події ХХ сторіччя (опанування Космосу та енергії атома, створення комп'ютерів і мережі Інтернет, поширення нових засобів комунікації, транспорту, робототехніки, кардинальні здобутки в усіх сферах наукової та виробничої діяльності, а також негативні приклади антропогенного й техногенного впливу) призвели до необхідності концептуальної визначеності подальшого спрямування зусиль людства у сфері творчості, управління та соціально-економічної діяльності.

Ускладнення структури суспільства обумовлює виокремлення рівнів середовища за наступною ієрархією: особистісне середовище (потенціал окремої людини-працівника, його характер, мотиви, спрямування), сімейне середовище (група людей, що складається з чоловіка, жінки, дітей та інших близьких родичів, які живуть разом), індивідуально-групове середовище (друзі, знайомі за інтересами і хобі, сусіди, працівники обслуговуючих організацій), наносередовище (робоче місце та виробниче оточення працівника), субмікросередовище (рівень створення товару, як готової продукції, що виводиться на продаж підприємством), мікросередовище (підприємства виробники, постачальники, споживачі, посередники, конкуренти), мезосередовище (регіони, товарні ринки, галузі), макросередовище (країна як цілісна господарська одиниця), мегасередовище (світова економіка в цілому, міжнародні економічні відносини, міжнародні організації, транснаціональні компанії), метасередовище (глобальні загальносуспільні системи Світу: природна, біологічна, технологічна, економічна, соціальна та управлінська системи),

космосередовище (міжпланетарне середовище Всесвіту) та трансцендентне середовище (Першооснови формування усіх середовищ та систем, які є вихідною силою формування усіх предметів і явищ природи). Із даних рівнів ієрархічно вищим середовищем який поступово становиться досяжним і підконтрольним для людської життєдіяльності є космосередовище. Й поступово економіка (як сфера людських відносин щодо виробництва розподілу, обміну та споживання результатів людської діяльності та їх ефективне використання) охоплює також і даний рівень.

Найбільш наближеними до реалій сучасного буття погляди щодо розвитку людської діяльності на косморівні сформовані у працях: М. Кибальчича, Ю. Кондратюка, Ц. Ціолковського, В. Вернадського, С. Корольова, В. Глушко, В. Челомея, М. Янгеля. Їх реалізація була виконана і розгортається у вигляді: створення ракетокосмічної галузі, досліджень технічними засобами Землі та структури Всесвіту, запуску літальних космічних апаратів, випробувань технологій, створення нових матеріалів, видобутку позаземних ресурсів, космічного туризму, створення систем життєзабезпечення із замкнутим циклом, визначення можливості подальшого опанування космічного простору.

У багатьох країнах створені інституції які здійснюють виробничо-економічну діяльність у даній сфері. Наприклад, найбільш потужним є Національне управління США по аеронавтиці та дослідженню космічного простору (NASA), бюджет якого у 2005 р. складав 16,2 млрд дол., у 2007 р. – 17,4 млрд дол., у 2008 р. – 17,3 млрд дол., у 2009 р. – 17,6 млрд дол., у 2010 р. – 18,7 млрд дол., у 2011 р. – 19 млрд дол., а до 2015 планується його збільшення до 100 млрд. дол. США відповідно. Подібним є Федеральне космічне агентство (Роскосмос), яке мало виконавчі проекти бюджету у 2005 р. – 23,2 млрд руб., 2006 р. – 29,2 млрд руб., 2007 р. – 36,0 млрд руб., 2008 р. – 49,6 млрд руб., 2009 р. – 92,3 млрд руб., 2010 р. – 101,3 млрд руб. Аналогічні космічні агентства і установи такі як Державне космічне агентство України (ДКАУ), Китайське національне космічне управління (CNSA), Європейське космічне агентство (ESA), Індійська

організація космічних досліджень (ISRO), Болівійське космічне агентство (ABE), Бразильське космічне агентство (AEB), Ізраїльське космічне агентство (ISA), Іранське космічне агентство (IKA), Національне космічне агентство Малайзії (ANGKASA), Мексиканське космічне агентство (AEXA), Японське агентство аерокосмічних досліджень (JAXA) й інші, активно здійснюють господарську діяльність у сфері опанування космічного простору. У глобальній площині координують космічну діяльність: Комітет ООН з мирного використання космосу (COPUOS), Всесвітній комітет з космічних досліджень (COSPAR), Міжагентський комітет з космічного сміття (IADC), Всесвітня організація із супутникових досліджень Землі (CEOS), Міжнародна астронавтична федерація (IAF) й інші організації.

Масштаби ведення економічної діяльності у міжпланетарному середовищі Всесвіту в XXI сторіччі й наявність інституту космічного законодавства дозволяють говорити про сучасну сформованість космoeкономіки. За нашою думкою, структурні елементи й інструментарій космoeкономіки на початку її стійкого становлення можуть бути трансформовані з ієрархічно нижчих рівнів (мікро-, мезо-, макро- та мегаeкономіки), а з часом збагачені концептуально новими термінами, категоріями, інструментами, інститутами та інституціями. Тому найближчим часом доцільно активно досліджувати й застосовувати у науковій, навчальній та практичній площині такі категорії як космомаркетинг, космоменеджмент, космоосвіта, космотуризм що може слугувати засобом концептуалізації світогосподарського розвитку, підґрунтям розбудови світової й національної економіки, можливістю розгортання глобального моніторингу для збереження навколишнього середовища та безпеки.

Список літератури.

1. Галузеві видання Державного космічного агентства України. – Режим доступу : <http://www.space.com.ua/nsau/catalognew.nsf/vydavnU!open>. – Назва з екрану.
2. Сардак С. Перспективы развития современного бизнеса / С. Э. Сардак // Менеджмент и менеджер. – 2008. – № 1. – С. 4–12.